

vásárolunk nyersanyagokat (fát, szenet stb.-t), de mindezekkel az államokkal szemben a mérleg deficités. Jelentékeny lehetősége volna a mérleg javításának Németországgal szemben: az 1931. év első felében is 41 millió pengő deficittel zárult mérlegünk, az előző év hasonló időszakának 37 millió pengőjével szemben s valóban mindent meg kell tenni, hogy a német készárúk egy részét olyan államból vásároljuk, amely arra azért tarthat igényt, mert exportáruinkat maga is nagyobb mértékben vásárolja.

A külkereskedelmi mérleg részletein azonban nem óhajtok most végigmenni. Ezekkel a példákkal csak jelezni akartam, hogy a mérleg javítási szándéka s a nálunk is, máshol is fennálló devizakorlátozások s a forgalom fenntartása érdekében elkerülhetetlenül szükséges kompromisszumok bonyolulttá teszik újabb kereskedelempolitikai problémáinkat, melyeket azonban ennek ellenére, vagy éppen ezért napirendre kell tűzni, megvizsgálván a forgalom egész alakulását, tervszerűen takarékoskodva a nélkülözhető behozattal — mint azt a Népszövetség is javasolja — s a kereskedelempolitikai okokból mégis szükséges készárúimportot okosan felhasználva kivitelünk fejlesztése érdekében.

Adóáthárítás a bérlet körében.

A 4750/1931. M. E. sz. rendelet a háztulajdonosok terhére szükségadót alapít. E szükségadó igen súlyos mértékű terhet jelent.

A vonatkozó rendelet 6. §-a azt rendeli, hogy a tényleges birtokos a szükségadót a lakókra semmiféle formában, még béremlés formájában sem háríthatja át. Ugyan e szakasznak második bekezdése az áthárítási tilalom megszegését súlyos sanctióval kíséri, kimondván, hogy amennyiben valamely háztulajdonos a tilalom dacára, a házbért emeli és így a szükségadót egészben, vagy részben a lakóra áthárítja, az elkövetkező két évben a jövedelemadó kivétel során nem érvényesítheti levonási tétel gyanánt a házat terhelő adókat és adóssági kamatokat.

Azokban az esetekben, amidőn nincsen a bérbeadó és bérlő között az adóáthárítás kérdésére is kiterjedő szerződéses megállapodás, a helyzet igen egyszerű, mert a rendeleti parancs lesz ilyenkor egyedül irányadó. Itt is lehetne ugyan vitát provokálni azon az alapon, hogy a rendelet csak „lakók”-ról szól és nem bérlőkről általában. Véleményem azonban ebben a vonatkozásban az, hogy az adott esetben a kiterjesztő értelmezés a jogosult: a szükségrendelet a gazdasági események hatása alatt hevenyészetten

van fogalmazva, amiből azonban a jogelvet megbontó következtetéseket vonni nem szabad.

Nem ilyen egyszerű a helyzet akkor, ha a bérbeadó és bérlő között az adóáthárításra is kiterjedő szerződéses megállapodás áll fenn. A rendelet ugyanis csak egy általános rendelkezést tartalmaz és erről a különös esetről nem intézkedik. Itt tehát a fennálló jogelvek, a legis ratio és más jogszabályokkal való összehasonlítás alapján kell eldönteni, hogy vajjon az általános rendelkezés hatályon kívül kívánta-e helyezni az azzal esetleg ellentétes előzetes szerződéses rendelkezéseket.

A Polgári Elvi Határozatok gyűjteménye különböző eseteket tartalmaz, amelyek ebbe a kérdésbe vágnak, anélkül azonban, hogy szorosán a felvetett kérdésre vonatkoznának. Ilyenek a Polgári Jogi Határozatok Tára 121., 123., 124. és 125. szám alatt felvett jogesetek. A joggyakorlat egyébként ezzel a speciális kérdéssel még nem is igen foglalkozhatott, minthogy hasonló jelentőségű pénzügyi magánjogi jogszabály eddig a jogalkalmazási kritika tárgyát nem képezte.

A más jogszabályokkal való összehasonlítás már közelebbi felvilágosítást ad. A jövedelemadóról szóló és a házsükségadót követőleg néhány nappal kiadott 5300/1931. M. E. sz. rendelet 11. szakasza ugyanis elrendelvé, hogy a szükségadó kizárólag az adózót terheli, egyuttal kimondja azt is, hogy a bérlő annak viselésére akkor sem köteles, ha ő a tulajdonosra kivethető adókat szerződés szerint egyébként viselni tartoznék. A jövedelemadóról szóló szükségrendelet tehát felállítván az áthárítási tilalmat, kifejezetten hatálytalanítja a tilalommal ellentétes előzetes szerződési megállapodásokat. Egy időben keletkezvén e jogszabály a házsükségadóra vonatkozó áthárítási tilalom szabályával, sőt ugyanazon jogalkotási forrásból származván, az ellentét alapot ad arra, hogy a szabályok elbírálásánál is különböző végső következtetésre jussunk. A tilalmak ellentétes szövegezéséből nézetem szerint már önmagában is az folyik, hogy a házsükségadóra vonatkozó áthárítási tilalom az előző ezzel esetleg ellentétes szerződési megállapodásokat nem érinti.

Ez megfelel egyébként a ratióknak is. A rendelet ugyanis csak a kényszerű béremeléseket és ezzel a béremelési és drágulási hullámot akarja elhárítani. Ott azonban, ahol a bérlő már a bérleti megállapodás megkötésekor előre vállalta az időközi közvetett béremelésnek rizikóját azáltal, hogy kötelezettséget vállalt a közterhek emelésének, avagy új közterhek behozatalának esetére a többlet, illetve új teher viselésére, — semmi ok nincs e szerződési kötelezettség alól törvényes felmentést adni.

Fokozottabban áll ez az olyan szerződéseknél, amelyek az utolsó évek alatt kötöttek, mert hiszen az ilyen szerződések kötésekor a feleknek kellő gondosság mellett számolniok kellett a közterhek emelésének vagy új közterhek behozatalának pozitív lehetőségével.

Dr. Gl. A.

PÉNZÜGYI JOGGYAKORLAT.

A vagyonközösség megszüntetése céljából tartott árverésen történt ingatlanmegszerzés esetén a vevő a vételár azon hányada után, amely az ő árverés előtti tulajdoni arányának megfelel, a vagyónát-ruházási illetéket nem tartozik megfizetni. (Közigazgatási Bíróság 2.013/1927. P. szám.) Az árverési jegyzőkönyv szerint a n.-i 290. számú telekkönyvi betétben A. I. 1—2. sor-, 294—295. hrsz. alatti ingatlanok a vagyonközösség megszüntetése céljából adattak el.

Árverési vevőkként szerepelnek Cz. Józsefné és társai, akik — a panasz szerint — az elárverezett ingatlanoknak már az árverést megelőzően $\frac{2}{8}$ részben tulajdonosai voltak és így csupán $\frac{6}{8}$ részt szereztek meg azon.

Minthogy pedig az 1920. évi XXXIV. t.-c. 103. §-a esetén ingatlanok árverésén történt megszerzése esetén ugyanazon szabályok állanak, mint az adásvételre, vagyis — miként az 1908. évi XLI. t.-c. 24. §-a ki is mondja — a vevők a vételárnak azt a hányadát, mely az ő tulajdoni arányuknak megfelel, külön megfizetni nem kötelesek és így illetékkivetésnek sincs helye erre a részre: amit még külön ki is emel az 1920. évi XXXIV. t.-c. 114. §-a, amely ugyancsak kimondja, hogy a vagyonközösség megszüntetése esetén csupán arra a részre van helye illetékkivetésnek, amely az illető tulajdoni arányán felül megszerzett: ugyanezért elrendelni kellett, hogy az illetékkivetésnél az az arány, melynek az árverési vevők már az árverési vétel előtt tulajdonosai voltak, figyelmen kívül hagyassék és csupán az a többlet vétessék illeték alá, amelyet ők mint árverési vevők megszeréztek.

Ha a bíróság az alperest a felperes pernyertességének fokával arányban álló perköltségben marasztalta, az alperes a határozati illetéknek olyan hányadát tartozik megfizetni, amely hányada a megítélt érték a kereseti követelésnek és ezenfelül még a határozati illeték fennmaradó részének felét. (Közigazgatási Bíróság 10.353/1927. P. szám.) A királyi ítélőtábla ítéleti indokolása szerint az alperes panaszost a pernyertesség fokával arányban álló költségekben marasztalta. A pertárgy értéke a királyi ítélőtábla ítélete szerint 22,192.500 korona, a marasztalás tőkeösszege pedig 8,536.825 korona. Ezek szerint a marasztalás aránya — a